

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudkyň Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Miluše Doškové v právní věci žalobce: **N. V. K.**, zastoupený Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o nečinnosti žalovaného, o kasační stížnosti žalovaného proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 30. 6. 2020, č. j. 57 A 44/2020 – 65,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá**.
- II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobou doručenou Krajskému soudu v Plzni dne 26. 3. 2020 (dále též jen „krajský soud“), se žalobce domáhal vydání rozsudku, kterým by krajský soud uložil žalovanému povinnost vydat do třiceti dnů od právní moci rozsudku rozhodnutí o žalobcově žádosti o vydání zaměstnanecké karty. Žalobce uvedl, že žalovaný byl ode dne 20. 12. 2019 zcela nečinný, a proto dne 24. 2. 2020 podal ke Komisi pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců žádost o uplatnění opatření proti nečinnosti ve smyslu § 80 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „*správní řád*“), o které nebylo do dne podání žaloby rozhodnuto.

[2] Dne 4. 6. 2020 krajský soud obdržel podání žalobce označené jako „*Prohlášení žalobce, že byl uspokojen postupem žalovaného*“, ve kterém žalobce uvedl následující: „*Dne 21.05.2020 bylo do datové schránky právního zástupce žalobce doručeno rozhodnutí žalovaného č.j. OAM-39903-33/ZM-2019 ze dne 19.05.2020, v řízení, kde nečinnost žalovaného byla důvodem k podání žaloby. Žalobce přikládá kopii rozhodnutí. Žalobce proto prohlašuje, že byl po podání žaloby tímto postupem žalovaného plně uspokojen ve smyslu § 62 z. č. 150/2002 Sb.*

Vzhledem k tomu, že žaloba byla podána důvodně, má žalobce za to, že v případě zastavení řízení soudem má právo na náhradu nákladů řízení.“

[3] Dne 16. 6. 2020 žalobce doručil krajskému soudu podání, jímž vzal svou žalobu zpět podle § 37 odst. 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), protože žalovaný v mezidobí ve věci rozhodl.

[4] Krajský soud řízení v záhlaví označeným usnesením zastavil (výrok I.), vrátil žalobci částku ve výši 1000 Kč ze zaplaceného soudního poplatku (výrok II.) a z důvodu zpětvzetí žaloby pro pozdější chování žalovaného přiznal žalobci náhradu nákladů řízení (výrok III.) (dále jen „napadené usnesení“).

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[5] Proti výše uvedenému usnesení krajského soudu podal žalovaný (dále též „stěžovatel“) kasační stížnost. Stěžovatel napadá zejména výrok I. a výrok III. usnesení, nicméně požaduje zrušit celé usnesení krajského soudu, řízení zastavit a nepřiznat žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení.

[6] Stěžovatel tvrdí, že neměl možnost vyjádřit se ke zpětvzetí žaloby, v čemž spatřuje vadu, která měla za následek nezákonné rozhodnutí krajského soudu.

[7] Stěžovatel nepopírá, že až do přelomu měsíce února a března 2020 byl ve věci žalobce nečinný. Popírá však svou nečinnost v okamžiku podání žaloby. Poukazuje na skutečnost, že krizovým opatřením Vlády ČR uvedeným v čl. I bod 4 usnesení vlády č. 198 ze dne 12. 3. 2020 (vyhlášeno pod č. 71/2020 Sb.) bylo stěžovateli uloženo řízení o žádosti přerušit. Bylo tak zřejmé již v tento den, že stěžovatel nebude moci vydat rozhodnutí o žádosti žalobce a bude muset řízení o ní přerušit. To, že řízení o žalobcově žádosti stěžovatel přerušil až dne 26. 3. 2020, je dáno situací, která kolem vyhlášení nouzového stavu nastala. O skutečnosti, že byl stěžovatel připraven o žádosti žalobce rozhodnout, svědčí i to, že rozhodnutí o žádosti vydal neprodleně po odpadnutí překážky, tedy po skončení nouzového stavu. Podle stěžovatele žaloba proti jeho nečinnosti podaná dne 26. 3. 2020 důvodná nebyla. Žalobce podáním žaloby zřejmě zneužil právo.

[8] Usnesení o přerušení správního řízení bylo zástupci žalobce formálně doručeno prostřednictvím systému datových schránek dne 30. 3. 2020. Stěžovatel nicméně uvádí, že zástupce žalobce se do datové schránky přihlásil již dne 26. 3. 2020 (skrže pověřenou osobu bez oprávnění číst obsah zprávy, či skrže mobilní aplikaci, což nezpůsobilo doručení usnesení o přerušení řízení), tedy v den, kdy podal žalobu na ochranu proti nečinnosti. Stěžovatel tak zpochybňuje důvodnost a účelnost podání žaloby žalobcem a zároveň namítá, že mu byla upřena možnost požádat s ohledem na znalost procesního stavu věci o nepřiznání náhrady nákladů řízení pro důvody zvláštního zřetele hodné (§ 60 odst. 7 s. ř. s.). V této souvislosti poukázal na shodný postup zástupce žalobce v dalších 65 případech.

[9] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

pokračování

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[10] Na úvod Nejvyšší správní soud připomíná, že ačkoli stěžovatel kasační stížnost formálně opírá také o důvod podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., je-li kasační stížností napadeno usnesení krajského soudu o zastavení řízení, přichází pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí (srov. obdobně již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98, č. 625/2005 Sb. NSS).

[11] Obdobnými případy stěžovatele se Nejvyšší správní soud zabýval již ve svých usneseních ze dne 14. 1. 2021, č. j. 5 Azs 214/2020 - 33, vše ze dne 29. 7. 2020, č. j. 6 Azs 190/2020 - 30, č. j. 6 Azs 191/2020 - 27, č. j. 6 Azs 193/2020-20 a č. j. 6 Azs 202/2020-21, ze dne 14. 8. 2020, č. j. 8 Azs 76/2020 - 49, ze dne 5. 8. 2020, č. j. 2 Azs 202/2020 - 34, či ze dne 5. 8. 2020, č. j. 2 Azs 207/2020 - 31. Od závěrů učiněných v těchto usneseních Nejvyšší správní soud neshledal důvod se odchýlit ani v nyní posuzovaném případě.

[12] Podle § 46 odst. 1 písm. c) ve spojení s § 120 s. ř. s. soud usnesením odmítne podaný návrh, jestliže *byl podán osobou k tomu zjevně neoprávněnou*.

[13] Podle § 102 s. ř. s. *kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského soudu ve správním soudnictví, jímž se účastník řízení, z něhož toto rozhodnutí vzešlo, nebo osoba zúčastněná na řízení (dále jen „stěžovatel“) domáhá zrušení takového rozhodnutí. Kasační stížnost je přípustná proti každému takovému rozhodnutí, není-li dále uvedeno jinak*.

[14] Z povahy kasační stížnosti jakožto „opravného prostředku“ vyplývá, že ji může podat jen ten účastník, kterému nebylo rozhodnutím krajského soudu vyhověno, případně kterému byla tímto rozhodnutím způsobena jiná újma na jeho právech (§ 102 s. ř. s.). Ve vztahu k rozhodnutí krajského soudu, jímž se řízení končí, lze z pohledu žalovaného jako stěžovatele rozlišit v zásadě jen dvě právně rozdílné situace: žalobě bylo vyhověno, nebo nikoliv. Bylo-li by žalobě proti nečinnosti vyhověno, vyvolalo by to určitý právní účinek ve sféře žalovaného správního orgánu, neboť by mu bylo nařízeno vydat rozhodnutí ve věci. Kasační stížnost by tak byla „subjektivně přípustná“. Oproti tomu, nevyhově-li krajský soud žalobě – ať už z důvodů procesních (jako tomu bylo v nyní posuzované věci) nebo z důvodů meritorních, z pohledu žalovaného správního orgánu ke změně nedochází a žalovanému žádná újma nevzniká. Újma přitom nemůže spočívat v rozhodnutí o nákladech řízení. Takové rozhodnutí je akcesorickým výrokem soudu, který nelze napadnout samostatnou kasační stížností (§ 104 odst. 2 s. ř. s.). Nelze-li připustit přezkum rozhodnutí krajského soudu o nákladech řízení bez přípustné kasační námitky proti výroku v meritu věci (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 - 64, č. 2116/2010 Sb. NSS), není ani možné uznat tvrzenou újmu plynoucí z výroku o nákladech řízení jako relevantní újmu pro posouzení přípustnosti kasační stížnosti jako takové.

[15] Obdobnou situací (spočívající v zastavení řízení o nečinnostní žalobě pro její zpětvzetí s ohledem na pozdější chování žalovaného) se ve svém nedávném usnesení ze dne

26. 3. 2020, č. j. 9 Afs 271/2018 – 52, zabýval také rozšířený senát Nejvyššího správního soudu. K neexistenci myslitelné újmy žalovaného, a tedy k jeho nemožnosti podat kasační stížnost, rozšířený senát v bodě [51] uvedl: *„Relevantní újmu však nelze shledat ani v případě, kdy žaloba sice není zamítnuta (pro žalovaného obecně nejpříznivější možný výsledek každého soudního sporu), ale soudní řízení je skončeno jinak, aniž by žalobě bylo, byť jen z malé části, vyhověno. Takovými rozhodnutími jsou v soudním řízení správním typicky usnesení o odmítnutí žaloby nebo o zastavení řízení.“* Podrobný výklad tzv. „subjektivní nepřipustnosti“ kasačních stížností rozšířený senát v bodě [60] zobecnil v následující závěr: *„Žalovaný správní orgán je osobou zjevně neoprávněnou k podání kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zastavení řízení podle § 47 písm. a) s. ř. s.; taková kasační stížnost musí být odmítnuta podle § 46 odst. 1 písm. c) za použití § 120 s. ř. s.“*

[16] Citované závěry rozšířeného senátu plně dopadají také na nyní projednávaný případ, a proto Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost žalovaného jako podanou osobou zjevně neoprávněnou [§ 46 odst. 1 písm. c) za použití § 120 s. ř. s.].

[17] Závěrem Nejvyšší správní soud uvádí, že ačkoli se z důvodu odmítnutí kasační stížnosti nemohl věcí meritorně zabývat, a tedy ani řešit stěžovatelem vznesené námitky týkající se případného procesního pochybení krajského soudu, nad rámec shora uvedeného upozorňuje, že právě s ohledem na nepřipustnost kasačních stížností žalovaného správního orgánu v případech obdobných tomu v nyní souzené věci leží těžiště odpovědnosti za rozhodovací činnost primárně na krajských soudech. Umožnění stranám vyjádřit se před rozhodnutím věci k požadované náhradě nákladů řízení přitom může v konkrétní věci přispět k zamezení možnému zneužití práva a ke zjištění okolností vedoucích soud k aplikaci § 60 odst. 7 s. ř. s. a k rozhodnutí o nepřiznání náhrady nákladů soudního řízení pro existenci důvodů zvláštního zřetele hodných.

IV. Náklady řízení

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 3 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. února 2021

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu